

Mgr. Lenka Štepcová

PaedDr. Anna Karellová

Školský špeciálny pedagóg sa priamo podieľa na výchove a vzdelávaní žiaka so zdravotným znevýhodnením na bežnej škole. Snaží sa podať pomocnú ruku deťom, ktorým bola odborníkmi diagnostikovaná mentálna retardácia, špecifická porucha učenia, porucha správania, ktoré majú telesné alebo zmyslové postihnutie, deťom s narušenou komunikačnou schopnosťou. Ďalej sa podieľa na vypracovávaní individuálneho vzdelávacieho programu. V procese vyučovania poskytuje žiakovi individuálne špeciálno-pedagogické, terapeutické a rehabilitačné služby. Poskytuje konzultácie, rady a informácie ostatným odborným pracovníkom školy i rodičom žiaka. Podľa potreby spolupracuje s ostatnými poradenskými inštitúciami, predovšetkým s centrom špeciálno-pedagogického poradenstva, centrom pedagogicko – psychologického poradenstva, prípadne aj s lekármi. Na základe odporúčania poradenského zariadenia sa deti s vyššie spomenutými znevýhodneniami môžu vzdelávať formou integrácie – začlenenia.

Ako pracuje školský špeciálny pedagóg?

Školský špeciálny pedagóg pracuje so žiakmi individuálne. Individuálna špeciálno-pedagogická reedukácia je zameraná na zmiernenie negatívneho vplyvu poruchy alebo postihnutia na vzdelávacie výsledky. Reedukačné hodiny u každého žiaka sú prispôsobené výsledkom psychologickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky, to znamená, že sú zamerané na tie oblasti, v ktorých majú títo žiaci deficity: techniku čítania, porozumenie čítanému textu, postrehovanie, rozvoj sluchového a zrakového vnímania, pravoľavej a priestorovej orientácie, rozvoj slovnej zásoby a jazykového citu, rozvoj jemnej motoriky a grafomotoriky, rozvoj predčíselných a číselných predstáv, základných matematických operácií a pod.

Priestory a pomôcky využívané počas hodín u špeciálneho pedagóga:

špeciálno-pedagogická učebňa vybavená manipulačnými, reedukačnými, kompenzačnými, rozvíjajúcimi a rehabilitačnými pomôckami.

Pomôcky:

- čitateľské tabuľky, didaktické pomôcky (skladačky, dominá, puzzle, pexesá na pravo-ľavú orientáciu, koncentrácia pozornosti, pamäťové, sluchové a zrakové vnímanie i hmat, karty na rozvíjanie jazykových schopností...),
- rozvíjanie motoriky – navliekanie šnúrok, drevené hlavolamy, prevliekačky, písanie do piesku, modelovanie z plastelíny,
- jazyk a reč – obrázkové a metodické materiály na podporu prirodzeného vývinu reči, nástenky s gramatickými pravidlami,
- pomôcky zamerané na precvičenie jemnej, hrubej motoriky, na rozvoj slovnej zásoby, pozornosti a reedukáciu vývinových porúch učenia.

Frekvencia cvičení:

Takmer každý začlenený žiak sa k špeciálnemu pedagógovi dostane približne 1-krát za dva týždne alebo podľa potreby aj častejšie (žiaci 1.stupňa). Žiakom 7. až 9. ročníka s vývinovými poruchami učenia pomáha už len cielené doučovanie, pretože u detí po dosiahnutí 13. roku reedukačné cvičenia nenavodia požadované pozitívne zmeny – proces vnímania je ukončený.

Moja špeciálnopedagogická činnosť na škole je zameraná na štyri oblasti:

1. Práca so žiakmi

Hlavnú náplň práce školského špeciálneho pedagóga tvorí priama práca so žiakmi so špecifickými vzdelávacími potrebami. Títo žiaci prichádzajú do učebne špeciálneho pedagóga na individuálne konzultácie podľa vopred stanoveného rozvrhu v rozpätí 1 – 2 vyučovacích hodín týždenne. Na hodine sa venujú rozvíjaniu tej kognitívnej funkcie, ktorú predchádzajúce diagnostické vyšetrenia odhalili ako problémovú. Časť hodiny je možné využiť aj na objasnenie edukačného obsahu, ktoré sa pri aplikácii bežných pedagogických metód zo strany vyučujúceho dieťaťa nepodarilo pochopiť. Ako pomôcky pri práci využívame odbornú literatúru, pracovné listy, špeciálne hry a cvičenia, špeciálne pomôcky vyvinuté pre pomoc deťom s poruchou učenia a edukačné počítačové programy. Dodržiavame zásady špeciálno-pedagogickej intervencie. Dôležitú úlohu špeciálno-pedagogickej intervencie tvoria aj rozhovory so žiakom, ktoré majú posilniť vzťah špeciálneho pedagóga a žiaka na základe dôvery, stimulovať aktivitu a snahu dieťaťa a súčasne ho motivovať do ďalšej práce.

2. Práca s rodičmi

Termín na konzultáciu si rodičia môžu dohodnúť so špeciálnym pedagógom podľa potreby. Témou takýchto stretnutí býva výmena skúseností rodiča a učiteľa a hľadanie spoločného postupu pri edukačnom pôsobení na dieťa a pri zdoľávaní jeho špecifických problémov.

3. Práca s učiteľmi

Školský špeciálny pedagóg je poradcom a pomocníkom triednych i predmetových učiteľov pri vzdelávaní žiakov so ŠVVP. Triednemu učiteľovi je nápomocný pri vyplňaní povinnej školskej dokumentácie (vysvedčenie, katalógový list žiaka). Pomáha riešiť problémy individuálne integrovaných žiakov a pri vypracovaní IVVP.

4. Spolupráca s centrami psychologických a špeciálno-pedagogických služieb

Úlohou školského špeciálneho pedagóga je koordinovať proces, za pomoci ktorého sa žiak s problémami v učení stáva žiakom s diagnostikovanou a tolerovanou poruchou učenia. Tento proces vyžaduje spoluprácu nielen rodiča, žiaka, ale aj odborného garanta, ktorým je v tomto prípade CPPPaP. Školský špeciálny pedagóg je sprostredkovateľom medzi školou, CPPPaP a CŠPP a zabezpečuje súhlas poradenského zariadenia s individuálnou integráciou konkrétneho žiaka.

Kto sú žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami?

- žiaci so zdravotným postihnutím - napr. s mentálnym, sluchovým, zrakovým alebo telesným postihnutím, narušenou komunikačnou schopnosťou alebo autizmom
- žiaci dlhodobo chorí alebo zdravotne oslabení
- žiaci so špecifickými vývinovými poruchami učenia
- žiaci s poruchou aktivity a pozornosti
- žiaci s poruchami správania
- žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia
- žiaci s nadaním

Ktoré sú najčastejšie špecifické vývinové poruchy učenia?

Dyslexia - špecifická porucha čítania - pri čítaní si dieťa zamieňa tvarovo, zvukovo podobné hlásky, prehadzuje, pridáva, vynecháva hlásky, nerozumie prečítanému textu

Dysortografia - špecifická porucha pravopisu - pri písaní dieťa vynecháva, pridáva, prehadzuje písmená, zamieňa tvarovo a zvukovo podobné písmená, nerozlišuje tvrdé a mäkké slabiky, nerozlišuje krátke a dlhé samohlásky, nedodržiava hranice medzi slovami.

Dysgrafia - špecifická porucha písania - grafický písomný prejav dieťaťa je ťažko čitateľný až nečitateľný, písmo je ťažkopádne, neusporiadané, neúhladné, nie je dodržané písanie na riadku, má nepravidelnú hustotu, dieťa si nedokáže zapamätať a napísať správne tvary písmen.

Dyskalkúlia - špecifická porucha matematických schopností - prejavuje sa problémami pri orientácii na číselnej osi, zámenou číslíc, neschopnosťou robiť matematické operácie (sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie), poruchami v priestorovej a pravoľavej orientácii.

Dyspraxia - špecifická porucha zvládnutia zložitejších manuálnych výkonov - dieťa si nedokáže osvojovať postupy bežných činností - je pomalé, nemotorné, ťažkopádne, má ťažkosti s hrubou aj jemnou motorikou.

ADHD - porucha pozornosti s hyperaktivitou